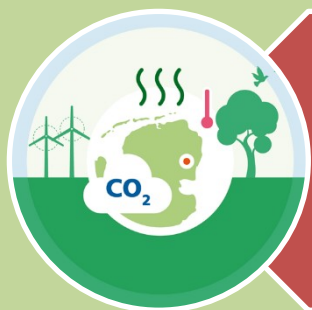

NIEUWSBRIEF PROGRAMMA DUURZAAMHEID ENERGIE EN KLIMAAT

Het Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat, kortweg Programma DEK, is volop in ontwikkeling. Ben je nieuwsgierig wat wij allemaal doen? Lees dan verder!

Ledverlichting

Het project "LED-ineens" bevindt zich in de afrondende fase. Alle puntjes worden momenteel op de l gezet en het project nadert zijn voltooiing. De leverancier heeft hard gewerkt om de energie slurpende lampen te vervangen voor Ledverlichting en de resultaten zijn veelbelovend. Momenteel worden alle losse eindjes afgerond, en het project is zo goed als klaar voor oplevering. Het project is gericht op 57 panden, waaronder kleine panden die worden gebruikt als materiaalopslag en grote panden zoals sporthallen en het gemeentehuis.

Stap voor stap wordt in alle panden de oude verlichting afgekoppeld en nieuwe verlichting geplaatst. Hier wordt zowel overdag als 's nachts aan gewerkt.

Dit project is in samenwerking met team Sport gerealiseerd. In een aantal lampen die in sporthallen zijn geplaatst zaten fabricatiefouten. Hierdoor konden de kappen van de lampen losraken en naar beneden vallen (bij sommige hallen een meter of 10). De leverancier heeft deze lampenkappen echter binnen 48 uur op een praktische manier vastgezet, zodat het weer veilig werd om de sporthallen te betreden. Op korte termijn worden deze lampen nog weer vervangen.

Zonnestroom gemeentelijke gebouwen

Momenteel zijn 28 van de 40 gekozen locaties voorzien van zonnepanelen. Bij een aantal panden moeten er nog technische aanpassingen gedaan alvorens de panelen geplaatst kunnen worden, dit levert helaas wat vertraging op. Echter zijn deze aanpassingen (zoals het plaatsen van extra dakoverstorten) essentieel om de goede staat van de gebouwen te behouden.

Er is een aanbesteding gedaan voor het vinden van de juiste leverancier. Vervolgens is er een inventarisatie van de daken gedaan en een planning gemaakt voor de uitvoering. Deze uitvoering heeft dus grotendeels al plaats gevonden. Tenslotte worden alle installaties gekeurd met een SCOPE12 keuring, deze worden momenteel ook al uitgevoerd.

Energiemonitoringssysteem Mijn Energiemissie

We gebruiken het systeem momenteel om het energieverbruik van ruim 50 gemeentelijke panden in kaart te brengen. We willen nu de stap zetten om het systeem in te zetten voor al onze panden en objecten (dus ook verkeerslichten en bruggen bijvoorbeeld). Ons doel is om vanaf 2025 de optie 'automatische factuurcontrole' gebruik te maken. Het systeem controleert dan of de energienota's kloppen en accordeert deze, dit zou een hoop collega's werk uit de handen nemen. Alle verbruikers dienen te beschikken over slimme meters, wat soms nog wel wat voeten in de aarde heeft. Daarna kunnen ze toegevoegd worden aan het systeem. Vervolgens is het zaak om het energieverbruik regelmatig te monitoren, zodat we met de gebruikers van de panden hierover in gesprek kunnen. Het systeem levert inzichten op wat diverse maatregelen opgeleverd hebben.

De kachel uit in de zomer op onze locaties

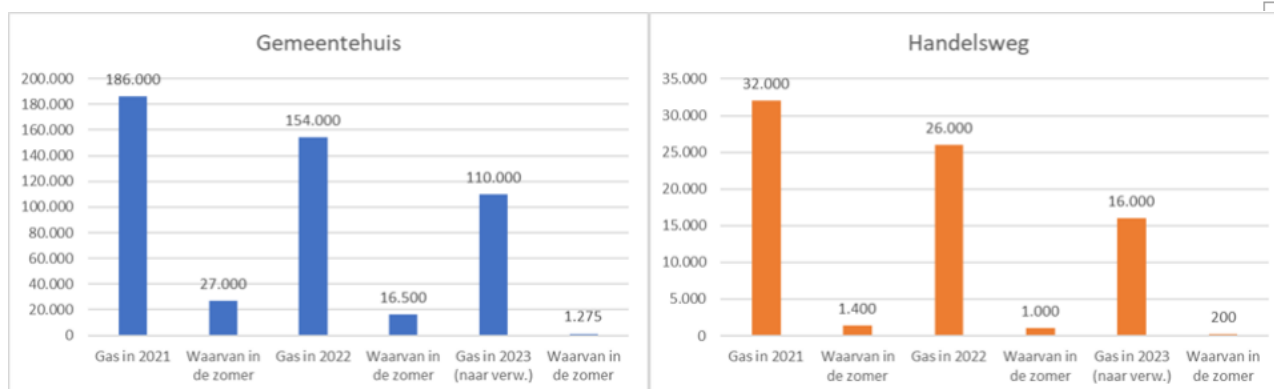
De afgelopen jaren hebben we diverse verduurzamingsmaatregelen getroffen voor onder andere het gemeentehuis en onze locatie aan de handelsweg. Dit levert mooie besparingen op, zie hieronder.

4.1

Resultaten "verwarming in de zomer uit"

	Gas in 2021	Waarvan in de zomer	Gas in 2022	Waarvan in de zomer	Gas in 2023 (naar verw.)	Waarvan in de zomer
Gemeentehuis	186.000	27.000	154.000	16.500	110.000	1.275
Handelsweg	32.000	1.400	26.000	1.000	16.000	200

* Zomer: juni, juli, augustus en september

Programma Volkshuisvestingsfonds ondergebracht bij DEK

Sinds medio oktober jl. valt het programma Volkshuisvestingsfonds (VHF) onder het programma DEK. De redenen hiervoor zijn dat het programma vanwege de uitvoering beter aansluit bij DEK, dan bij het team Beleid Leefomgeving (BLE). Daarnaast sluit VHF aan bij het thema Gebouwde omgeving van DEK. Tot slot kan DEK administratieve en financiële ondersteuning bieden aan het programma VHF.

Aanvraag VHF

In verschillende gebieden in Nederland staat de leefbaarheid onder druk. Daarom heeft het kabinet het Volkshuisvestingsfonds in het leven geroepen. Gemeenten en regio's kunnen met geld uit dit fonds investeren in leefbaarheid en verduurzaming van de woningvoorraad in de meest kwetsbare gebieden. Het Volkshuisvestingsfonds is ingericht door het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en heeft tot doel om stedelijke vernieuwingsgebieden en de grens- en krimpregio's te ondersteunen in het verbeteren van de woonkwaliteit, leefomgeving en verduurzaming in kwetsbare wijken en buurten. Focus ligt op de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad. Daarnaast is er een bijdrage om de openbare ruimte aan te pakken.

De gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Aa en Hunze (afgekort als BOCEA) hebben gezamenlijk een aanvraag gedaan om subsidie te ontvangen om bovenstaande te bereiken. Van de 6 ingediende deelplannen zijn er 5 goedgekeurd voor het verkrijgen van een bijdrage. De gemeente Emmen is penvoerder van deze gezamenlijke aanvraag. De gevraagde bijdrage van het rijk bedraagt € 28.173.653 voor de toegekende deelplannen. Het totale budget van het programma is €40mln en loopt tot 2032.

In totaal worden er 2.178 woningen geherstructureerd en wordt de openbare ruimte opnieuw ingericht. De volgende wijken en dorpen doen mee aan in VHF:

- ❖ Wijk van de Toekomst (Aa en Hunze);
- ❖ Tweede Exloërmond (Borger-Odoorn);
- ❖ Angelslo (Emmen);
- ❖ Bargeres (Emmen);
- ❖ Emmerhout (Emmen);
- ❖ Veenoord (Emmen);
- ❖ Schoonoord (Coevorden);
- ❖ Tuindorp (Coevorden)

Het programma VHF, waarvan Emmen penvoerder is, bestaat uit de volgende onderdelen:

- 1) Een subsidieregeling voor het verduurzamen van woningen van particuliere eigenaren;
- 2) Het upgraden van de openbare ruimte in de betreffende wijken en dorpen;
- 3) Drie projecten in Bargeres.

Subsidieregeling

De subsidieregeling Verduurzaming Volkshuisvesting Drenthe, waarmee woningeigenaren met een lage WOZ waarde hun woning kunnen laten isoleren, komt voort uit het Volkshuisvestingsfonds. De uitvoering van de subsidieregeling is in handen van Samenwerkingsorganisatie Noord-Nederland (SNN), de uitvoeringsorganisatie voor de drie noordelijke provincies.

Openbare ruimte

Aan het aantal aanvragen voor eigen woningen zijn gelden voor het openbaar gebied gekoppeld. Pas als er aanvragen zijn ingediend en vastgesteld, mag er aanspraak gedaan worden op deze gelden. De aanpak van het openbaar gebied zal dus altijd achter de aanvragen aanlopen. Wel is het goed om nu alvast in beeld te hebben hoe en waar we deze gelden in de verschillende VHF-wijken kunnen inzetten. Belangrijk voor het toekennen van VHF-gelden voor de openbare ruimte zijn de te hanteren uitgangspunten.

Projecten Bargeres

Vanuit VHF lopen er 3 projecten in samenwerking met corporatie Domesta, namelijk:

- ❖ Project Thriantaschool;
- ❖ Project Wijkhart-Oost;
- ❖ Project Bergingen Rolderbrink

Thriantaschool

In dit project gaat het om de gedeeltelijke sloop van de Thriantaschool en de transformatie naar vier (zorg)woningen. Daarnaast kunnen er 22 sociale huurwoningen worden gerealiseerd. Hiermee samenhangend is de sloop van 7 sociale huurwoningen op een nader te bepalen locatie.

Wijkhart-Oost

Dit omhelst de nieuwbouw van 45 sociale huurwoningen (seniorenwoningen), met toevoeging van een maatschappelijke functie. En de sloop van 27 sociale huurwoningen op een nader te bepalen locatie.

Bergingen Rolderbrink

In de Rolderbrink staan bergingen die het zicht op de voordeur van 75 woningen ontnemen, waardoor er minder zicht is op wat er gebeurt op het voorliggende plein. Dit heeft invloed op de leefbaarheid, omdat er weinig sociale controle mogelijk is. Dat kan tot onveilige situatie leiden en bovendien voelt men zich minder betrokken bij de openbare ruimte. Met dit traject is het de bedoeling dat de bergingen verplaatst worden, zodat de men zich weer verbonden gaat voelen met de straat en de openbare ruimte.

Communicatie

Dit houdt in dat er ingezet moet worden op goede informatievoorziening, zodat men gestimuleerd wordt om de eigen woning te verduurzamen. Voor het brengen van de boodschap kan aangesloten worden bij de inzet van de instrumenten en middelen vanuit de Regio Deal, zoals de inzet van energiecoaches, energie-adviseurs, bijeenkomsten, voorlichtingsmateriaal en de Klantreis. Maar ook bij de mogelijke afzonderlijke communicatietrajecten van Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Emmen en Coevorden. Hiervoor is een communicatiestrategie VHF opgesteld. Deze sluit nauw aan bij de strategie van de Regio Deal Zuid en Oost Drenthe.

Risico's

Twee zaken vormen een risico voor het programma, namelijk inwoners meekrijgen in het aanvragen van subsidie voor isolatiemaatregelen voor hun woning en het verplichte ecologische onderzoek bij de isolatiemaatregelen. Voor de doelgroep is het soms lastig om, naast wantrouwen richting de overheid, hun financiën rond te krijgen om de eigen bijdrage voor deze subsidie te bekostigen. Hoewel hier andere subsidies en leningsmogelijkheden zijn, durft niet iedereen dit aan. Daarnaast verplicht de Wet natuurbescherming (Wnb) een ecologisch onderzoek uit te voeren voordat er bepaalde isolatiemaatregelen worden genomen. Dit zorgt voor vertraging in het isoleren en mogelijk extra kosten voor de inwoners.

Emmen geeft Energie

Emmen geeft Energie is het platform voor de samenleving over de energietransitie. Het platform motiveert en inspireert inwoners om zelf aan de slag te gaan met het verlagen van hun energierekening. Inmiddels zijn er 70 actieve energiecoaches, 4 bewonersbegeleiders en 4 energieadviseurs actief in de gemeente Emmen.

De eerste wijkacties met de Drentse fixteams hebben plaatsgevonden. De aftrap was in Emmerhout en dat was een groot succes! De fixers op de fixbussen hebben kleine energiebesparende maatregelen aangebracht bij bewoners. Ook de bewonersbegeleiders hebben een rol. Zij zorgen voor communicatie, komen bij mensen over de vloer en steken de handen uit de mouwen om te fixen. Er worden voor de gemeente Emmen in totaal 18 wijkacties georganiseerd en we kunnen 1667 huishoudens bezoeken.

Industrietafel Emmen en omgeving

Begin 2022 is het opgaveteam industrie gestart. De bedoeling is dat het opgaveteam vanuit de gemeentelijke organisatie bijdraagt aan het verduurzamen van de industrie in Emmen. Een industrietafel waarin private en publieke partijen samenwerken aan duurzaam industriebeleid is belangrijk voor de gemeente. Als PPS constructie kan de tafel bijdragen aan het realiseren van synergie tussen industriedoelen en publieke doelen. Belangrijk is dat de industrie aan het roer komt. De gemeente ondersteunt en blijft een rol spelen in het maken van de ontwikkelagenda. Doel is daarom om in 2023 een actieve industrietafel te hebben, inclusief Samenwerkende Bedrijven Drenthe (i.o. door provincie).

Op dit moment wordt gewerkt aan de gezamenlijke uitvoeringsagenda. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met de deelnemers aan de industrietafel. Begin 2024 vindt weer een bijeenkomst plaats, waarin partijen de uitvoeringsagenda met elkaar willen bestendigen.

Green Renewable Industrial Transition Hotspots

Provincie Drenthe is trekker van het project Green Renewable Industrial Transition Hotspots, afgekort GRITH. Naast provincie en gemeente Emmen bestaan de deelnemers uit Borås Stad (Zweden), Wirtschaftsförderung Wesermarsch, Landkreis Emsland (beide Duitsland), Stad Mechelen (België), Vejle Kommune (Denemarken) en Pôlénergie (Frankrijk).

Het project richt zich op het vergroten van de organisatiegraad op industriële- en bedrijventerreinen en haalbare businesscases voor gedeelde productie, opslag en distributie van hernieuwbare energie, die ook worden getest in projecten. De doorlooptijd van het project is drie jaar.

Op 23 en 24 november a.s. was er een partnermeeting in Vejle, Denemarken. De projectpartners hebben daar veel kennis uitgewisseld en nagedacht over gezamenlijke producten en oplossing. Ook waren er workshops, onder meer rond het Business Model Canvas.

Met Ondernemend Emmen en GETEC praten we over de lokale invulling van het project. Er zijn ideeën voor het onderzoeken van een handelsplatform voor hernieuwbare elektriciteit op Bargermeer III en onderzoek en opstellen van een business case voor elektrificatie van een deel van het aardgasverbruik op het GETEC.PARC en netbalancerings. Met het laatste leveren we een bijdrage aan de verduurzamen van de aldaar gevestigde bedrijven. Ook is er een relatie met de Emmense industrietafel en ORTESE.

ORTESE

De gemeente en de provincie zijn in het afgelopen jaar veelvuldig met de grenzen van het energiesysteem geconfronteerd. De schaarste op het elektriciteitsnet vertraagt economische ontwikkelingen en belemmert de energietransitie. Acute problematiek door netcongestie is nu op verschillende plekken zichtbaar: er is al filevorming op het elektriciteitsnet, waardoor in Emmen tientallen bedrijven op de wachtlijst staan en voorlopig hun plannen niet kunnen realiseren. Het aanbod van en de vraag naar hernieuwbare elektriciteit zal in de komende decennia blijven stijgen. Een belangrijke oplossing hiervoor is het verzwaren van het elektriciteitsnet, waarmee het net extra piekvragen kan accommoderen. Gelet op de verwachte verdrievoudiging van de vraag naar elektriciteit in 2050 is het echter onvoldoende om alleen de kabels en stations uit te blijven breiden. Bovendien vragen deze uitbreidingen hoge maatschappelijke investeringen en hebben ze forse ruimtelijke impact.

Wanneer het systeem niet slimmer wordt ingericht en wet- en regelgeving hetzelfde blijven, zullen we situaties zoals netcongestie steeds opnieuw blijven tegenkomen. Om op de lange termijn tot een duurzaam energiesysteem te komen is – naast uitbreiding van het elektriciteitsnet – flexibilisering noodzakelijk om zo onbenutte netcapaciteit te benutten. Er is dringend inzicht nodig in de manier waarop het energiesysteem in de komende decennia slimmer en efficiënter kan worden ingericht.

Initiatief tot ORTESE

Daarom hebben de provincie Drenthe en de gemeente Emmen het initiatief genomen om de mogelijkheden van een slimmer en efficiënter energiesysteem op lokaal en regionaal niveau te verkennen. Doel hiervan is om perspectief te bieden aan de verduurzaming en economische ontwikkeling, ondanks de problemen van netcongestie. Dit initiatief heeft de naam Ontwerpen en Realiseren van een Toekomstbestendig Energiesysteem in Emmen (ORTESE) gekregen.

Deze verkenning is inmiddels afgerond en de conclusies en constatering zijn in de Startnotitie ORTESE opgenomen en vastgesteld door het College van B&W van de gemeente Emmen en GS van de provincie Drenthe. In de Startnotitie zijn ook de vervolgstappen genoemd, gebundeld in 3 werkpakketten.

Werkpakket 1 (Energyhubs): het ontsluiten van flexibiliteit bij ondernemers om hen te ondersteunen in de mogelijkheden van uitbreiden en verduurzamen. Hier gaat het om oplossingen die al mogelijk zijn onder de huidige wet- en regelgeving maar wegens gebrek aan organisatiekracht en specifieke kennis bij het bedrijfsleven niet van de grond komen.

Werkpakket 2 (Digital Twin) : het ontwikkelen van een digitale weergave van het Emmens energiesysteem van nu met als doel om oplossingen digitaal te testen die veelbelovend zijn maar waarvoor nog geen wettelijk kader bestaat, nog onvoldoende kennis beschikbaar is of technisch nog zaken onduidelijk zijn. Zo kunnen we zelf aandacht vragen (nationaal en Europees) voor oplossingen die kansrijk blijken en kunnen we ondernemers in de positie brengen om proactief in te spelen op het veranderende energiesysteem.

Werkpakket 3 Ontwerpen van het energiesysteem van de toekomst met behulp van digitalisering.

Met dit werkpakket willen we inzicht geven in hoe het energiesysteem van Emmen in 2050 eruit kan zien met antwoord op de vragen welke infra, opslag en conversie nodig is in 2050 en wat daar nu voor moet gebeuren.

Op dit moment zijn we binnen het kernteam ORTESE bezig om het vervolg te organiseren door experts aan het project te verbinden, de organisatiestructuur uit te werken en projectleiders te zoeken.

Wij zijn bijzonder verheugd dat het Ministerie van EZK medewerking heeft toegezegd aan het realiseren van dit project en ook financieel substantieel bijdraagt.

Samenwerking netbeheer en gemeente (Samenwerkingsconvenant)

Gemeenten en provincies hebben afspraken gemaakt met het Rijk in het kader van het Klimaatakkoord. Deze afspraken zijn geconcretiseerd in beleidsstukken zoals de Regionale Energie Strategie (RES), de Transitievisie warmte en de Regionale agenda Laadinfrastructuur en Industrie.

De beschikbaarheid van de netinfrastructuur is van strategisch belang om de gemaakte afspraken en doelstellingen uit het Klimaatakkoord te realiseren. Op dit moment veroorzaakt de steeds toenemende productie van duurzame elektriciteit overbelasting op het net bij teruglevering. Tegelijkertijd groeit de behoefte aan elektrisch vermogen steeds verder waardoor 'afname schaarste' (beschikbaarheid van elektriciteit voor bedrijven - grootverbruikers) niet langer wordt uitgesloten.

Dit vraagt om structurele aandacht en samenwerking tussen de gemeente en de netbeheerder. Hierdoor kunnen de knelpunten integraal besproken worden met een goede afstemming tussen beleid en uitvoering. De noodzaak van een structurele samenwerking is duidelijk geworden door de ontwikkelingen zoals de uitbreiding van het transformatorstation bij Veenoord, het onderzoek naar het benutten van de restwarmte en realisatie van warmtenet en de realisatie van concrete projecten van opwek van wind- en zonne-energie (op bedrijfsdaken en zonneakkers). Uit deze projecten is gebleken dat de gemeente en de netbeheerder(s) veel meer afhankelijk zijn van elkaar (en elkaars informatie) dan voorheen als het gaat om de realisatie van de klimaatdoelstellingen.

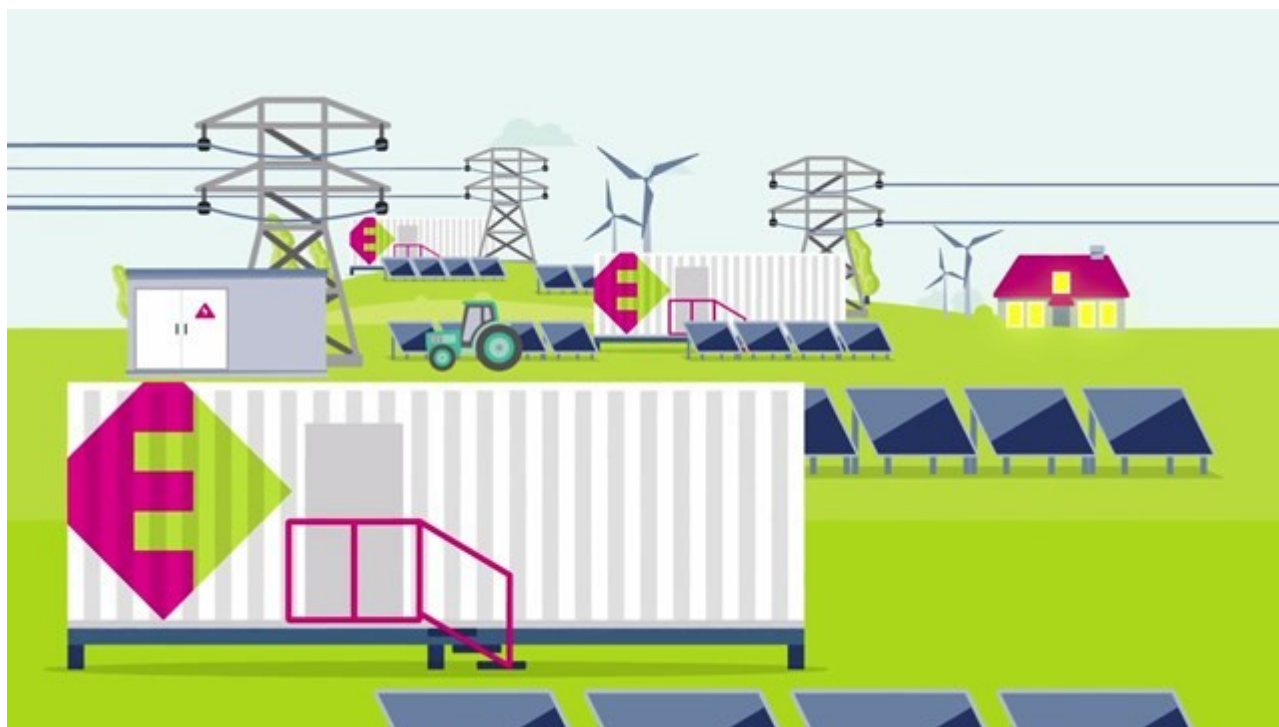
Daarom vinden de gemeente Emmen en Enexis een structurele en nauwe samenwerking van groot belang. De gemeente, Enexis en Enpuls willen er voor zorgen dat de aanpassing, uitbreiding van de huidige infrastructuur en de realisatie van nieuwe infrastructuur voor elektriciteit en warmtevoorziening tijdig worden gedaan. Om de samenwerking te bekrachtigen is een convenant opgesteld.

In het convenant maken de gemeente, Enexis en Enpuls afspraken over welke inspanningen moeten worden gedaan om het energiesysteem van Emmen robuust en toekomstbestendig te maken. Het gaat o.a. om inspanningen van de gemeente met betrekking tot het tijdig afhandelen van de ruimtelijke procedures en vergunningstrajecten, inbreng van kennis van Enexis/Enpuls voor innovatieve projecten die bijdragen aan het energiesysteem van de toekomst, kennisuitwisseling, gezamenlijk onderzoek, afstemming van plannen voor gebiedsontwikkeling en aanpassing en/of uitbreiding van de infrastructuur (elektriciteit en warmte), lobby en communicatie.

Inmiddels zijn we ruim een jaar onderweg met de uitvoering van dit convenant en er zijn goede resultaten geboekt.

Enkele highlights van de bereikte resultaten:

- ❖ Structurele samenwerking tussen Enexis en gemeente is zeer intensief geworden ook mede door de netcongestie en landelijke ontwikkelingen zoals het pMIEK
- ❖ Intern zijn we begonnen met voorbereidingen om de infrastructurele ontwikkelingen planologisch goed en tijdig te borgen en daarbij houden we intensief contact met zowel het regiokantoor in Emmen als dat van Groningen.
- ❖ Enexis is ook partner in het project ORTESE waar we samen met provincie innovatieve en lokale oplossingen willen ontwikkelen voor het oplossen van congestieproblemen en concept voor de inrichting van het energiesysteem van de toekomst

SUMP - Nieuw beleid verkeer en mobiliteit

Vanaf begin volgend jaar gaan we nieuw beleid opstellen t.b.v. verkeer/mobiliteit. Het huidige beleid is vastgelegd in het GVVP maar deze is in 2020 afgelopen. Het beleid is inmiddels achterhaald. Zo zijn diverse doelen die destijds gesteld zijn, gehaald en zijn er nieuwe opgaven voor in de plaats gekomen. De klimaat- en mobiliteitstransitie van de laatste jaren is iets nieuws dat helemaal nog niet is opgenomen. In 2050 moet heel Nederland CO2 neutraal zijn, dat geldt zeker ook voor mobiliteit. Benzine- en dieselauto's mogen dan niet meer. Voor het zover is, moet er nog heel veel gebeuren. Tijd voor nieuw beleid dus.

Ook de Europese Unie wil dat Emmen duurzaam stedelijk mobiliteitsbeleid opstelt. De EU heeft de A37 benoemd tot zogenaamde TEN-T corridor. Dit Trans European Network – Transport zijn de belangrijkste transport netwerken van Europa. De EU heeft echter bepaald dat alle 100.000+ gemeenten die op een TEN-T corridor liggen, vanaf 1-1-2026 een Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP) moeten hebben. Doen we dat niet, dan maken we na 2027 geen kans meer op Europese subsidies (tot en met 2027 liggen de begrotingsregels vast). Kern van een SUMP is de verduurzaming van mobiliteit, de transitie waar we nu voor staan. We maken ons nieuwe mobiliteitsbeleid dan ook in de vorm van een SUMP.

Het mobiliteitsbeleid wordt (zoals alle beleid) onderdeel van de Omgevingsvisie Emmen die we nu met zijn allen opstellen. Omgevingsvisie en het nieuwe mobiliteitsbeleid geven elkaar over en weer input. In het proces en participatie trekken we samen op. Zo zorgen we dat Omgevingsvisie Emmen en ons mobiliteitsbeleid op elkaar zijn afgestemd.

Bodemdaling

Op 1 september 2023 is de subsidieregeling “Funderingsonderzoek bodemdaling gemeente Emmen” open gesteld. Een aantal inwoners van Nieuw-Amsterdam en Erica heeft namelijk problemen met de gevolgen van bodemdaling. Zij hebben te maken met scheuren in muren of verzakking van vloeren en tuinen. Naar de oorzaken hiervan hebben inmiddels diverse onderzoeken plaatsgevonden. Eén van de aanbevelingen is dat nader onderzoek naar de individuele staat van funderingen van woningen voor inwoners die een vermoeden van constructieve schade vermoeden wenselijk is. Omdat dit een kostbare aangelegenheid is, wil de gemeente woningeigenaren in de kosten tegemoet komen door 75% van de kosten van funderingsonderzoek, tot een maximum van 10.000 euro, te subsidiëren. Deze subsidieregeling geldt voor het jaar 2023. Aangezien de regeling vrij laat in het jaar is opengesteld, willen wij voorstellen de regeling ook te laten gelden voor 2024 om inwoners meer tijd te bieden om een aanvraag in te dienen.

Meer informatie over de subsidieregeling is te vinden op de website van de gemeente Emmen:

<https://gemeente.emmen.nl/subsidie-funderingsonderzoek-bodemdaling>